

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Z. inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Razmere pri sodiščih.

Kadar pride v avstrijskem parlamentu na vrsto vprašanje o imenovanju sodnikov, takrat je gotov vihar. Predsednik zbornice menda že od daleč slutiti, da se bliža nevihta in — prištevajo lahko vse one dni med »kritične.« Tudi gospod Hochenburger se ne veseli takih dni, ki pokažejo njegov sistem v jasni luči.

Tako smo imeli pred nekaj dnevi v zbornici velik polom. Šlo je za Körnerjev predlog glede imenovanja sodnikov na Češkem. Avstrijska zbornica je bila zopet prizorišče velikih dogodkov. Prišlo je do spopadov med Nemci in soc. demokrati je nastal hud boj. Taki so dnevi obračuna. Körnerjev predlog sicer ni dobil dvotretjinske večine za nujnost — a Čehi so rekli, da jim za to ni šlo. Hoteli so le avstrijske pravice spomniti na pravičnost. In to so dosegli. Obenem pa so pokazali, kako resno smatrajo imenovanje sodnikov. Vprašanje sodnikov tvori tudi važen pogoj pri pogajanjih za spravo na Češkem. To ni tako kakor pri nas, kjer pustimo, da se stvar nemoteno razvija naprej.

»Slov. Narod« n. pr. prinaša sledeče.

Razmere pri c. kr. sodiščih v Celju, posebno pa pri c. kr. okrajnem sodišču postajajo za nas Slovence od dne do dne neznosnejše.

Germanizira se na vseh koncih in krajih in to tako sistematično, da bo slovenskega jezika v tem uradu v kratkem konec.

Nemci se poslužujejo pri tem jako značilnega načrta.

Kar je nemških sodnikov in svetnikov, avskultantov in drugih z izjemo enega okrajnega sodnika, izriva slovenščino sistematično in neusmiljeno povsod, ali pa naš jezik mrcvari tako, da je joj, Gorje kmetu, ki nemško ne razume in mora kakor razpravi prisostvovati. Večkrat se je že zgodilo, da je sodnik govoril s stranko, stranka pa je gledala in ga ni razumela.

Pa to jim ni dovolj. Na drugi strani one ostanke slovenskega uradništva, kar je še v Celju po nemškem časopisu vlačijo, slikajo jih kot vseslovenske agitatorje, dolžijo jih nepostavnih jezikovnih sluhajev. Vse to seveda, da se ti Slovenci »na zgoraj« primerno kvalifikujejo ter dobijo kmalu pas za odpotovanje v kak mali trg na Kranjsko.

Posebno okrajni sodnik dr. Krajncič jim je zadnji čas trn v peti.

Ne mine skoro teden, da bi si ga graška in celjska tetka v bratskem objemu ne privoščili. In tako dalje.

Na drugi strani čitamo n. pr.

Germanizacija se nadaljuje. Iz občinstva se nam piše: Nedavno temu sem imel opraviti pri deželnem sodišču v Ljubljani. Moral sem se oglašiti tudi pri predsedniku g. A. Elsnerju. Vstopivši na stopnišče vprašam ravno nasproti mi prišedšega slugo v slovenskem jeziku: »Dovolite, ali so gosp. predsednik E. že došli v poslopje in da-li jemu govoriti ž njim?« — Bil sem pa v salonski sukni s cilindrom na glavi. Uniformiran svečenik stroge Temide mi je kaj prijazno odgovoril: »To pa ne vem, če so gosp. predsednik že tukaj!« — Nekoliko časa motreč moj čisto novi cilindar in sluteč v meni kakega višjega odposlanca morebiti celo iz just. ministrstva pa se izkaže kot Dežmanov »ehrlicher Krainer« in nadaljuje: »Falls der Herr Präsident jetzt noch nicht da sein sollte, er wird aber in kürzester Zeit kommen!« —

To je torej tisti zunanji občevalni jezik med sodniki in slovenskimi strankami.

In tako dalje brez konca in kraja. Ko bi šel od Gradca do Trsta in pregledal vsa ta sodišča! Na Koroško ni da bi pomislil! Tam sploh ni več pravice.

Zadnjič so torej Čehi zagrmeli zaradi razmer pri čeških sodiščih in tudi od slovenske strani je bil mal nastop. Toda to je vse na videz kakor so navidezne tudi jezikovne pravice, ki jih daje današnja justica. Skrivaj v notranjosti gre stvar naprej. Pri nas je to tem lažje, ker le tu in tam malo zagrmimo in ker se za kake strankarske koncesije razjarjena slovenska duša kmalu pomiri.

Mi še daleko nimamo natančnega pregleda v vse jezikovne razmere na naših sodiščih. Čehi se bijejo za vsako mesto, za vsako osebo. Zato je tak sodni dan v parlamentu, kadar pridejo sodišča na vrsto!

Nemci se dobro zavedajo, kaj pomenja zanje boj za sodišča. Graški »Tagblatt« je zadnjič razpravljal o univerzah in ni prikrival, kako nevarne bi bile pravne fakultete na jugu za one Nemce, ki prihajajo z graške univerze na jug, da tu delujejo za nemštvo. Tu ne gre samo za jezik, ampak je cel kup vprašanj, ki so med seboj v zvezi.

Tega se Čehi zavedajo, zato nastopajo tako odločno. Enako bi bilo treba pri nas. M.

Ministrstvo
Khuen Hedervary IV.

Energičen nastop krone v krizi ogrske vlade se razlaga na najrazličnejše načine. V ogrskih krogih, ki stoje Khuenu blizu se trdi, da je ogrski kabinet samo z ozirom na osebo cesarja zavzel stališče, ki ga je včeraj razložil v ogrski državni zbornici. Po teh vestih je bil cesar popolnoma pripravljen, da odstopi, ako se ne reši ogrska kriza parlamentarnim potom. To bi bilo sicer popolnoma razumljivo, ker je znano, da je cesar velik prijatelj Ogrov, da bi mu bilo v resnici težko uporabljati napram njeni skrajna sredstva. Neustavni poskusi vlade, bi gotovo izzvali v vsi Ogrski najodločnejši odpor, tako, da bi nazadnje moralo priti do sistiranja ustave na Ogrskem, češar bi pa cesar gotovo ne mogel dovoliti. Na drugi, zlasti avstrijski strani, pa se slika pripovedovanje o nameravanem cesarjevem odstopu samo kot nekako sredstvo v sili, s katerim je hotel Khuen ustraševati ogrsko vlado in pomiriti javnost. — Kak je položaj na Ogrskem danes, povedo najbolj stavki, ki je z njimi končal grof Bathyany svoj govor o debati o kraljevem reskriptu. Rekel je: Rešitev krize, ki jo je dosegel grof Khuen je popolnoma protustavna. Danes bi morala na vladnih klopih sedeti vlada, ki bi v tem težkem trenutku mogla apelirati na narod, Khuenova vlada pa prihaja s strašili o tragičnih dogodkih tekem avdijence. Stranka govornikova (Justovci) vstaja tudi pri sedenju vladni izjavi in kraljevem reskriptu v boju. Resolucijska politika je privedla sedenju parlament do bankrota. Harmonijo med kraljem in narodom more vzpostaviti le pravi ljudski parlament kar pa sedenji ni. Rešitev krize, ker ta tudi sedaj ni rešena, je mogoča edino le potom provizorija in volilne reforme. Splošna sodba je ta, da sedenji parlament ne bo dolgo delal, ter da skoro izsledi razpust. Na ta način pa se zavleče tudi rešitev brambne predloge v avstrijskem parlamentu, druga posledica ogrske krize pa je v

oviranju rednega delegacijskega dela, ker ni že sedaj skoro več misliti na redno zasedanje delegacij, temveč da se bo skupni državni proračunski provizorij, ki poteče koncem tega meseca moral podaljšati. Za to bodo sklicane delegacije koncem tega meseca k izrednemu zasedanju, ki bo trajalo le dva ali tri dni, da dovolijo kot navadno zopet šest mesečni proračunski provizorij.

Hrvaška.

Po zadnjih poročilih iz Zagreba vlada tam popolna disorientacija. Nepričakovana avdijenca bana Cuvaja v trenutku najresnejšega položaja ogrske krize se tolmači na dva popolnoma različna načina. Prve vesti, ki so se razširile po avdijenci trdijo, da je cesar naročil banu, da naj v postavnem roku razpiše in izvede saborske volitve na Hrvaškem, na drugi strani pa se trdi, da je pripravljeno imenovanje Cuvaja kraljevskim komisarijem, da bodo volitve na ta način odgojene. Z ozirom na ti dve popolnoma si nasprotujoči vesti, vlada v Zagrebu popolnoma nejasnost. Po prvih vesteh o skorajšnjem razpisu volitev so opozicijske stranke stopile v volilno agitacijo, a naenkrat so se pojavile vesti o kraljevskem komisariatu. Nerazumljivo je pa tudi stališče vlade, ki v svojem uradnem listu ne potrjuje, in ne dementira niti prve niti druge vesti temveč poroča samo in to jako kratko o banovi avdijenci, ter dostavlja, da je cesar odobril vse banove predloge. — Na drugi strani pa je jako sumljivo postopanje vladnih krogov, ki se ne brigajo prav nič za nove volitve, ki nimajo niti svojih kandidatov; to postopanje govori, da se banu prav nič ne mudi, da bo mogoče vendarle kot kraljevski komisar brez sabora »uredil« razmere na Hrvaškem. Ban Cuvaj se skriva v skrivnostnem molku ter pušča javnost v popolni temi! Ako bo ta njegova taktika pripomogla do uspeha, pa še ni gotovo!

DOPISI.

Z Viča. Naš dopis o gnilih razmerah na viški šoli je zadel prav v živo. Ves klerikalen Jeruzalem se je razburil. Že naprej smo vedeli, da bodo resnicoljubni patri vse tajili. Župnik so celo pridigo vpili nad naprednim časopišem, ki se drzne pokazati svetu strankarstvo viških frančiškanov; dosedaj je bil mož miren, zadnje čase pa se uči plesati po Teodorjevih melodijah. Gospod župnik, slabo spričevalo za Vašo energijo, da Vas ima p. Teodor popolnoma v svoji oblasti! Tudi kateheta sta se na vse načine umivala v šoli pred učenci. Teodor je grozil otrokom z zaporom, če se bo še kdaj bralo v naprednem časopisu o viških duhovnih; p. Arhangeli je opuslval viškega dopisnika z lumpom, v isti sapi pa trdil, da besede »lump« nikdar ne rabi. Najbolj pa je vzrasla gđc. K. dečka, o katerem smo poročali, da mu je usmiljena gospica očipala uho, je zaprla pod mizo, češ, da ne zna drugega ko lagati in pisati v »liberalne cunje.« Gospodični povemo, da je deček z dopisom toliko v zvezi, kakor ona; pazite pa gospodična, da Vi ne pridete pod mizo, nikar ne mislite, da je Vam vse dovoljeno. Čujemo, da Vam bodo še celo usmiljene sestre na Viču pokazale vrata. »Slovenec« zmerja viškega dopisnika, »z nezrelim fantalinom«, pripominjam, da tako psovanje prav malo pristoja ljudem, ki so s trudom prilezli do šestega gimnazijskega razreda.

Trn viških patrov.

MAČHOVA PESEM.

Poprej sem ljubil Heleno,
Heleno prezavberno,
sedaj pa moram ljubiti,
to ječo umazano.

Ljubljanski občinski svet.

Včeraj ob 6. uri zvečer se je vršila v mestni dvorani sedma redna seja ljubljanskega občinskega sveta, kateri je predsedoval župan dr. Tavčar. Občinski svetnik g. Bončar je opravil svoj odstotnost.

Pri naznanilih predsedstva poroča župan, da je dobil dve obvestili, da se vrši povodom velikonočnih praznikov procesija vstajenja Gospodovega, na katero je povabljen tudi predsedstvo občinskega sveta.

Povodom zopetne izvolitve dr. Karla Groša praškim županom je župan v imenu občinskega sveta istemu čestital, kar se vzame na znanje.

Mestna hranilnica ljubljanska je naznanila, županstvu, da je njen upravni odsek izvolil predsednikom g. pl. Trnkoczyja, podpredsednikom g. Pavlina, članom ravnatelstva gg. Kollmanna, Milohojno in dr. Trilleria, namestnikom pa prof. Reisnerja in Višnikarja. Se vzame na znanje.

Osrednja zveza hišnih posestnikov je sporočila županstvu, da se vrši od 8. do 12. maja t. l. v Berlinu kongres hišnih posestnikov, na katerega je povabljen tudi ljubljanska občina.

Tržaški magistrat je sporočil ljubljanskemu županstvu, da plačuje državi za policijo 74.000 K.

Blamirani Štefe.

Ko je bil »Slovenec« urednik Štefe izvoljen ljubljanskim občinskim svetnikom, je najbrže mislil, da ima sedaj ves magistrat pod komando in da bo lahko tudi nastavljal in odstavljaj razne neljube mu uradnike, kakor se mu bo pač zljubilo. Tako je nekega dne v svoji mogočnosti in zavedajoč se svojega občinskega svetovlastva prikorakal ošabno k nekemu uradniku in zahteval takojšnji rešitev nekega akta. Ko mu je g. uradnik pojasnil, da to ne bo kar tako šlo, je Štefe vzrojil in izjavil, da bo toliko časa sedel na stolu, dokler akt ne bo gotov. Radi tega neopravičenega Štefetovega

»Strela naj jih udri!« je zamomljaj Borimeček.

Preteklo je zopet nekaj časa.

Turka se nista prikazala in petelini so že vdrgli odpeti... Družba je že poprej čula oddaljeno kirikanje, katero je nočna tišina prinašala iz posameznih vasi. Med tem se je čimdalje bolj daniilo; čimdalje jasnejše so se dala razločevati drevesa in drugi predmeti na polju. Mladičji so se jeli dolgočasiti; zeblo jih je, prtem pa jim je prišlo na um, da nemara niti ne zagledajo zaptijev, zlasti ako ona z ozirom na visoki snež, ki je po noči zasipal vse, ne skleneta podati se pozneje na pot in nemara, da sta to učinila iz previdnosti, da ne bi bila napadena. Čez trenutek se zdani popolnoma, cesta oživi in vsega bo konec... Te misli so rojile vsem po glavi; strašna nestrpljivost je rastla in postala neznosljiva prava muka. Osten je obupno vzdihnil.

»Počakamo, naj prideta kadarkoli; ne gahnemo se od tod,« reče zamolklo Ognjanov.

»Toda kaj ako pridejo drugi popotniki?«

»Ti pojdejo svojo pot; mi potrebujemo samo ta dva.«

»Tako ju torej napademo javno?«

»Ker ne more biti tajno, pa javno.«

»Streljali bomo iz pušek in potem se umaknemo v gorovje. V gorovju nas nihče ne zagleda,« omeni Osten.

»Dobro. Kaj pa ako prideta v družbi drugih Turkov?«

»Nu, potem pa nastane pravcat boj... Imamo dober prostor in orožje,« odvrne Ognjanov. »pazite samo na to: prisegli smo si pred podo, da ju ne pustimo oditi živa.« »Strela ju udri!«...

»Samo nekaj se bojim, mladičji,« reče Bojč.

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

Lajanje se je ponovilo še glasneje in poprej nego so izvedeli kaj je to, so zagledali pod drevesi nikakoli proti njim neko veliko črno postav, ki nikakor ni bila podobna psu... poprej je bila podobna pošasti, ali orjaškemu medvedu, hodečemu po zadnjih tacah.

Bojč in Spiridon se nehote umakneta k hrastovemu deblu, pripravljajoča se na branbo zoper tega nepoznanega napadnika. V tem hipu prihiti k njima.

»Borimeček!« zakriče vsi.

»Zares Borimeček! Pozabili ste nanj. Strela naj vas udri!...«

Istina, bil je to Borimeček v svoji halji. Ko je čul trušč na ulici, je odšel k Petru ter poizvedel od njega vse. Brez odlašanja se je vrnil domu, poslal svojo nevesto k njeni materi, zataknil si sekiro za pas, vzel puško in odrinil za družbo, da se udeleži maščevanja.

Navzočnost tega močnega pomočnika je še bolj obodila družbo. A sedaj pojdimol!« reče Osten.

»Naprejl!« zapove Ognjanov.

»Nu, počakajte še drugega,« jih opominja Borimeček.

»Koga drugega?« vprašajo začudenj.

»Petrovega bratca, Daniela; tudi on prihaja za menoj.«

»A čemu ga vodiš?«

»Nu, Peter ga je poslal, da bi brat videl lastne oči, kaj se bo tu godilo.«

»Kaj, ali nam ne verjame? Saj smo mu prisegli.«

»Niti sto priseg nima cene... Še jaz vam ne verjamem.«

»A to čemu?«

»Šli ste brez Borimečka? Strela naj vas udri!...«

Teh poslednjih besed se je posluževal Borimeček, skoraj za vsako besedo. One so do kaj lepše izražale njegove občutke in mišljenje, nego bi se bilo to moglo zgoditi z usti.

»Ne huduj se, Ivan,« reče Osten; »spominili smo se na-te, toda ženin si...«

»Evo, Daniel je dospel!«

Nek fantin, ves zasopjen, je obstal pred njimi; imel je samo dolg nož za pasom.

Družba se je pomnožila iz treh na pet glav.

Zopet so se molče podali dalje. Stopali so neprestano ob dolžini, srednje-gorskega brda, ki se je nahajalo v vznožju griča Bogdana, s čegar vrha teče Beleštica. Končno so dospeli k reki. Kraj je bil zelo pripraven za napad. Na desni strani je bila Strema, katero sta Turka morala prebresti; na levo globoko izrita, z gozdom obraščena dolina, a nad njo gora. Tu je družba obstala. Na ta način je bila ona blizu za uro hoda oddaljena od Altunova, kamor bi se torej ne čul strel, ko bi bilo streljanje potrebno. Ko so se nastanili v goščavi, je začelo že svitati. Sneg je padal drobnejši. Tovariši, dobro zavarovani, so čakali potrpežljivo. Imeli so pogled uprte proti vzhodu, od koder bi imela priti oba zaptija. Toda prvi glas, ki so ga čuli, je bilo tuljenje volkov. Oglasilo se je upravnad njihovimi glavami in odmevalo je zmerom

glasneje. Brezdvomno so se volkovi bližali polju, iskajoč si hrane.

»K nam gredo,« reče Ivan Osten.

»Le z nožmi in puškinimi kopiti se bomo branili, ali čujete?« spregovoril Ognjanov.

Tovariši naostrijo ušesa. Po šumu, prihajajočem iz gornje goščave, so sodili, da cela jata volkov drvi skupaj. Tuljenje se je ponavljalo. Že se je zdanilo.

»Prokleti volkovi, kako nas bodo ovirali!« vzdihne Ognjanov.

V tem hipu je pricapljal pred njih na planoto nekoliko volkov in obstalo. Dvignili so svoje ostre gobce in zatulili. Priteklo jih je še nekoliko.

»Osem, pošepeta Borimeček; štiri prepustim vam, ostali so moji.«

Seznanišči se na ta način s svojim lovom, so gladne beštije planile na goščavo. Ta se je spremenila sedaj v trdnjavo, katero so volkovi napadali, a ljudje branili. Noži in bodala so se dvigala visoko in padala. Nekoliko zverin se je že valjalo pred goščavo; drugi so imeli opraviti s padlimi tovariši, ki so jih trgli še žive; ostali so bili zapodeni iz goščave, iz katere je Borimeček napravil pogostoma izlet, lajajoč kakor ovčarski pes in mahajoč s sekuro volkovom po glavah. Bil je sličen Gideonu, ki je z oslovo čeljustjo pobijal filistejsko vojsko.

Vsaki hip so bili volkovi zagnani preko jarka na nasprotno stran, kjer so se potuhnili ter lizali si rane.

Na srečo, dokler je trajal boj, ni dospel nihče.

»Volkovi se ne ganejo več od tod.«

»Glejte, dospelo je novo krdelo!«

»Naj le počakajo, pripravimo jim tudi mi gostijo, da bodo pomnili, kedaj je bila Borimečkova svatba!« reče Spiridion.

postopanje je župan kmalu nato izdal na vse podrejene uradnike okoliščino, v kateri se jim je pojasnilo, da imajo razne akte od uradnikov zahtevati le načelniki odsekov, občinski svetovalec pa imajo pravico zahtevati pojasnila le potem župana ali podžupana.

Župan pojasni ta slučaj občinskim svetnikom in prebere okoliščino. Stefe očividno blamiran gleda pred seboj v klop. Mož se bo počasi že privadil olike in tudi spoznal, da kot občinski svetnik še ni župan.

Tertschkovo volilo ljubljanski občini.

30. novembra l. 1893. je v Berlinu umrl nek Albin Tertschek, ki je zapustil ljubljanski občini 10.000 mark in jo vrh tega imenoval glavnim dedičem. Ker občina še sedaj ni prišla do tega denarja, se pooblašča dr. Katza v Berlinu, da prevzame zastopstvo ljubljanske občine in ji sporoči, ali bo sploh mogoče priti kdaj do tega denarja ali ne.

Ustanovitev občinskega posredovalnega urada. Vlada je lansko leto predložila zbornici zakonsko osnovo o ustanovitvi občinskih posredovalnih uradov, katerih delokrog bi bil zelo obširen. Predvsem naj bi se tu skušale stranke pri raznih sporih pomirjevati in odvrčati od nepotrebnih tožb. Deželni odbor je predlagal, naj se taki uradi ustanove v vseh občinah, deželni zbor pa je pozneje sklenil, naj se ustanove samo tam, kjer to občinski odbori zahtevajo. O tozadevnem županovem dopisu poroča svetnik g. Višnikar, ki naglašja, da taki uradi drugje do sedaj še niso pokazali nobenega posebnega uspeha in zato predlaga, naj se ustanovitev posredovalnega urada za enkrat opusti. (Dr. Zajc kima z glavo in se smeje.)

Občinski svetnik g. Detela se v imenu klerikalnih svetovalec zavzema za ustanovitev tega urada in skuša dokazati, kako blagodejno bi vplivala delovanje posredovalnega urada na vzgojo ljudstva. **Nasvetuje naj bi spore med klerikalci reševali klerikalci, med naprednjaki — naprednjaki, med socijalnimi demokrati — socijalni demokrati, med Nemci Nemci,** (Buren smeh med naprednimi svetovalci.)

Gospod podžupan naglašja, da bi ustanovitev takega urada stala občino 20 do 30.000 kron, vspehi pa bi bili gotovo majhni.

Sledi glasovanje o poročevalčevem predlogu svetnika Višnikarja, da se za enkrat ustanovitev tega zavoda za ljubljano opusti in o predlogu svetnika Detele, naj se posredovalni urad ustanovi.

Dr. Zajc se oglasi k besedi.

Dr. Zajc vze v roko občinski pravilnik in zahteva potem § 45., da se najprej glasuje o predlogu svetnika Detele.

Župan: »Dobro, jaz se ne bom kapriciral, bomo pa najprej glasovali o Detelovem predlogu.«

Detelov predlog propade. Zanj so glasovali samo klerikalci. Sprejet je bil predlog svetnika Višnikarja.

Uršuli Kalin se dovoli izbris služnosti za kopanje gline na njeni posesti.

Ustanova Matije Debeljaka se podeli dijaku Janezu Čadežu v Kranju. Sprejeto.

Dr. Zajčeva brihtnost.

Dr. Pippenbacher poroča, da sta se zeljara Uršula Marenko in zeljar Karol Kačar pritožila proti odredbi tržnega nadzornika gosp. Ribnikarja, ki jima je nakazal na trgu drugo mesto. Magistratni gremij je odredbo tržnega nadzornika potrdil. Policijski odsek občinskega sveta je konstatiral, da tržno nadzorstvo s tem svojim ukrepom ni kršilo pravic, vsled česar poročevalc predlaga, da se pritožba Uršule Marenko in Karola Kačarja kot nedopustna zavrne.

Dr. Zajc: Mi se ne bomo spuščali v to debato, ker vemo, da bi bila vsaka beseda odveč. Mi bomo glasovali proti predlogu poročevalca.

Pri glasovanju je bil predlog dr. Pippenbacherja sprejet.

Dr. Zajc: Konstatiram, da so se udeležili glasovanja tudi člani gremija in zahtevam, da se zato še enkrat glasuje.

Podžupan dr. Triller: »To ima pa prav.«

Sledi še enkrat glasovanje. Člani magistratnega gremija odidejo iz dvorane. **Prvi je vstal iz svojega sedeža član gremija dr. Zajc in moško odšel v posvetovalnico.** (Smeje v dvorani.)

DROBIŽ.

— **Dr. Niko Župančič, Žumberčani in Marenčolci.** Prilog antropologiji i etnografiji Srbov na Kranjskem. Mladi slovenski učenjak dr. Niko Župančič, pristav državnega muzeja v Belgradu, je napisal za »Prosvetni Glasnik« omenjeno razpravo, ki je sedaj izšla v posebnem ponatisku. Knjiga je ena prvih svoje vrste o Srbih na Kranjskem teritoriju, pisatelj poda to zgodovinsko in geografsko študijo o dohodu Srbov v omenjene kraje, na podlagi dolgoletnih raziskavanj in študij pa raz antropoloških in etnoloških stališč dokazuje pripadnost teh prebivalcev Bele Krajine srbskemu plemenu. Stvar je tudi za nas Slovence skrajno zanimiva, ker je tudi žumberaško vprašanje glede pripadnosti Žumberka in Marindola Kranjski. Zato priporočamo to delo vsem Slovincem, ki se zanimajo za to vprašanje in hočejo spoznati natančno Srbe, ki žive v naši kronovini. Delo je okrašeno s štirinajstimi tabelami, izvirnimi fotografskimi posnetki samega avtorja. K delu se še povrnemo.

† **Osman Gjikič.** V soboto je umrl v Mostaru 34letni mohamedanski srbski pesnik Osman Gjikič, eden voditeljev mlade napredne mohamedanske generacije na kulturnem in političnem polju v Bosni in Hercegovini. Pokojnik je dovršil pet gimnazij v Mostaru, v šesti šoli pa je bil radi političkih prestopkov izključen, ter je končal srednjo šolo v Belgradu. Gjikič je že mlad deloval na literarnem polju, ter priobčeval svoje nežne lirске pesmi v listu »Golub«. Ko je imel 17 let, je izdal knjigo svojih pesmi »Pobratinstvo«; kasneje je sodeloval v Veseličevih »Zvezdi«. V Belgradu je izdal tudi

Svetnik Štrukelj nekaj zamrmra, nakar ga župan zavrne, naj nikar ne prihaja s takimi neslanimi dovtipi k sejam.

Župan dr. Tavčar: »Ker je sedaj občinski svet očiščen vseh članov gremija, bomo glasovali.«

Pri glasovanju je bil sprejet predlog poročevalca.

Glede prošnje trgovske in obrtniške zbornice za določitev prispevka za zborniške prostore, se sprejme predlog, da se izplača zbornici za odškodnino znesek 70.000 kron, izplačljiv v 35 letih in sicer 2000 kron letno.

Župan dr. Tavčar odide iz dvorane in izroči predsedstvo podžupanu dr. Trillerju.

Podržavljenje ljubljanske policije. Klerikalci in Nemci glasujejo skupno.

Svetnik gospod Milohnoja poroča o dopisu vlade na županstvo glede podržavljenja ljubljanske policije. Vlada izjavlja, da zneska 60.000 kron, katerega je občina pripravljena plačati na leto državi kot odškodnino za podržavljenje policije, ne more akceptirati, pač pa je pripravljena znižati prvotni znesek 140.000 kron na 100.000 kron pod pogojem, da plača mesto za vsakih nadaljnjih 1000 ljudi zopet 1000 K več. Ker županstvo s tem predlogom ni zadovoljno, je finančni odsek sklenil naprositi vlado, naj zakona o podržavljenju ljubljanske policije, posebno ker nima zato nobenega vzroka, ne priporoči cesarju v sankcijo.

Dr. Staudacher: »Den Antrag der Regierung soll man annehmen.«

Svetnik Kristan govori proti podržavljenju. Odsekov predlog je bil nato sprejet.

Prošnji konzorcija mizarjev za doplačilo za mizarska dela v šoli na Prulah se deloma ugodno in se mu izplača skupna vsota 166 K.

Martinu Snoju in drugim se oddajo mestne senožeti za pet let v najem in sicer proti letni najemnini 200 kron, ki se mora izplačati naprej.

Prošnji Roze Till za odstop prednosti nekemu posojilu na njeno hišo se ugodno.

Točka o oddaji hotela »Tivoli« v najem se odstavi z dnevnega reda in določi za tajno sejo.

Za darilo povodom streljanja planinskih polkov koncem meseca maja se dovoli 1200 K kredita, za darilo povodom planinske avtomobilske tekme, ki se vrši od 16. do 21. junija pa 500 K.

Nato so bili sprejeti predlogi glede gospodarstva v gozdih podturnske graščine in razpisa službe gozdarskega pomočnika.

Park ob Bleiweisovi cesti pred Narodnim domom dobi naslov Trubarjev park. (Klerikalci glasujejo proti.)

Poročilo direktorija mestne elektrarne in mestnega vodovoda, o dopisu mestnega magistrata glede izpremembe vožnega reda ter revizije tarifov cestne električne železnice in ljubljani se vzamejo na znanje.

Prošnja »Pevske župe za ljubljano« za brezplačno razsvetljavo pri raznih pevskih prireditvah se odkloni.

Nato župan, ki je med tem zopet prevzel predsedstvo zaključil javno sejo, ki se nadaljuje danes teden.

Sledi tajna seja.

DNEVNI PREGLED.

Volitve v Šiški so v prvem in drugem razredu potrjene, v tretjem razredu pa je razveljavljenih 7 mandatov, med njimi šest soc. demokratičnih in eden napreden.

Hotel Tivoli je dobil edini ponudnik, ki je pravočasno vložil ponudbo, g. Eder; na poznejše ponudnike se ni moglo ozirati.

Naša malenkostna politika. Lansko leto so se vršile v največji spodnještajski slovenski občini celjski okolič, občinske volitve. Slovenci so hvalabogu takrat pozabili na politične spore in šli združeno v boj proti skupnemu nemškemu sovražniku. Slovenci so zmagali po hudem in težavnem boju v dveh razredih in si priborili 20 mandatov, dočim so Nemci zmagali v prvem razredu in si priborili 10 mandatov. Človek bi mislil, da so Slovenci opazili veliko nevarnost, ki preti tej tako važni slovenski postojanki in da bodo pozabili na neumne politične spore. Kaj še, komaj so dobili občino v roke, so se že počutili varne. Razvnelo so se med njimi politične strasti, ki so dosepele v pondeljek na dan županskih volitev do vrhunca. Ta dan so slovenski celjski okoliški ob-

se je jasno, da klerikalni profesor popravlja kot laž to, kar je pred nekaj leti priznal kot svoje. So pač povsod enaki klerikalci. Kaj bi bilo šele pri nas!

Karl May. Ime Karla Maya je pri nas zelo znano, posebno med mladino. Saj je Karl May napisal okoli 60 knjig, ki so jih njegovi častilci kar požirali. Dne 1. t. m. je umrl Karl May na svoji vili pri Draždanah. Doživel je 70 let in dosegel v tem času, da je bil med najbolj čitanimi nemškimi pisatelji. Karl May se je izdal nekaj časa tudi za doktorja, rekel je, da je dobil ta naslov na neki ameriški univerzi. Izkazalo se je, da Karl May sploh ni bil na univerzi. Zaradi svojih predrznih nastopov je prišel Karl May v konflikt z Leibnso, kar je privedlo do tega, da je prišla stvar pred sodnijo in se je tam razkrilo celo življenje Karla Maya. Karl May je bil rojen 1842, l. na Saškem. Svojo mladost je preživel v prirodi in po prvih šolah je vstopil na učiteljsko, kjer je tudi napravil izpit. Toda njegova fantastična natura mu ni dala miru in se ni poprijel službe, ampak je začel postopati in krasti. Ko so mu prišli na sled, so ga zaprli in pozneje so ga dali v prisilno delavnico. Ko je prišel zopet na prosto, se ni poprijel dela, ampak se je klatil z nekim vojaškim begunom po gozdih in je postal celo roparski glavar. Mayu je to življenje zelo ugajalo. Njegova romantična duša je živela v svojem svetu. Z vojaškim beguncem sta si napravila podzemeljsko duplo, kjer sta si uredila stanovanje in sta se živela s tem, kar sta dobila v okolici. Zato je bil May večkrat zaprt. Okoli 1. 1870. je prišel na misel, da bi popisal svoje doživljanje. Začel je pisati svoje potovalne romane, v katerih pa ni popisoval svojega roparskega življenja, am-

le izdajalec domovine more nespoštovati Sama, le izdajalec domovine ne more iti z nami. Knjiga je bila podana leta 1894 češki akademiji za nagrado, pa je ni dobila. Klerikalni list »Čechi« pa je napadel Macharja, češ da piše prevratno in da stavi kralja Sama, ki je imel menda 22 žen, ki je bil pagan in je najbrže živel zelo razkošno... Sploh kakor znajo klerikalni listi. Machar je za oni članek prijel prof. Kvíčalo, ker se je Kvíčala bojeval proti moderni. Oglasil pa se je klerikalni profesor Seykora, češ da je Kvíčala nedolžen in da je napisal oni članek on. Letos piše Machar v »Času« svoje spomine. Spomnil se je tudi, da za je zaradi kralja Sama napadel profesor Seykora, prof. Seykora pa je poslal popravek, da ni nikdar pisal onega članka itd. Treba je bilo vzeti v roke letnik »Čecha« iz l. 1894. in pokazalo

se je jasno, da klerikalni profesor popravlja kot laž to, kar je pred nekaj leti priznal kot svoje. So pač povsod enaki klerikalci. Kaj bi bilo šele pri nas!

Karl May. Ime Karla Maya je pri nas zelo znano, posebno med mladino. Saj je Karl May napisal okoli 60 knjig, ki so jih njegovi častilci kar požirali. Dne 1. t. m. je umrl Karl May na svoji vili pri Draždanah. Doživel je 70 let in dosegel v tem času, da je bil med najbolj čitanimi nemškimi pisatelji. Karl May se je izdal nekaj časa tudi za doktorja, rekel je, da je dobil ta naslov na neki ameriški univerzi. Izkazalo se je, da Karl May sploh ni bil na univerzi. Zaradi svojih predrznih nastopov je prišel Karl May v konflikt z Leibnso, kar je privedlo do tega, da je prišla stvar pred sodnijo in se je tam razkrilo celo življenje Karla Maya. Karl May je bil rojen 1842, l. na Saškem. Svojo mladost je preživel v prirodi in po prvih šolah je vstopil na učiteljsko, kjer je tudi napravil izpit. Toda njegova fantastična natura mu ni dala miru in se ni poprijel službe, ampak je začel postopati in krasti. Ko so mu prišli na sled, so ga zaprli in pozneje so ga dali v prisilno delavnico. Ko je prišel zopet na prosto, se ni poprijel dela, ampak se je klatil z nekim vojaškim begunom po gozdih in je postal celo roparski glavar. Mayu je to življenje zelo ugajalo. Njegova romantična duša je živela v svojem svetu. Z vojaškim beguncem sta si napravila podzemeljsko duplo, kjer sta si uredila stanovanje in sta se živela s tem, kar sta dobila v okolici. Zato je bil May večkrat zaprt. Okoli 1. 1870. je prišel na misel, da bi popisal svoje doživljanje. Začel je pisati svoje potovalne romane, v katerih pa ni popisoval svojega roparskega življenja, am-

činski svetniki pokazali, kako malenkostni so. Malo je manjkalo, da ni bil v slovenski občini izvoljen za župana Nemec. Slovenski klerikalni in liberalni občinski svetniki so se prvotno domnili, da bodo kandidirali za župana, naprednjaka dr. Božiča. Toda klerikalci so svojo izjavo na dan volitev prelomili in postavili svojega kandidata, ki je prišel potem z nemškimi kandidatom v ožjo volitev, pri kateri je bil potem izvoljen županom, klerikalec Sušnik. To je menda naprednjake silno vžejelo in so svojo jezo nad klerikalci zato stresli pri sledečih volitvah šesterih občinskih svetovalec. Dr. Benkovič je v imenu klerikalcev izjavil, da je pripravljen pripustiti Nemcem samo eno mesto, toda pri volitvah so liberalci glasovali z Nemci in jim pripomogli do dveh mandatov, liberalci pa so si s pomočjo Nemcev priborili vse ostale štiri mandate. Tako postopanje klerikalcev kakor naprednjakov je perfidno in protinarodno. Na ta način Slovenci ne bodo dosegli ničesar. V tako važni slovenski postojanki kakor je celjska okoliška občina, bi morala v boju proti Nemcem zginiti vsa osebna in politična nasprotstva med Slovenci. Le na ta način bomo kaj dosegli. Pod takimi okoliščinami se pa res ne smemo čuditi, če potem nazadujemo.

Oklofutani okrajni glavar — odlikovan. Kakor smo že poročali so v Zagrebu javno na lici pasante oklofutali in opljuvali sušaškega okrajnega glavarja barona Zmajčiča, ki je s svojo brezobzirnostjo povzročil hrvaški dijaški štrajk. Sedaj se poroča iz Zagreba, da je ban Čuvaj tega vernega slugo svojega režima predložil v odlikovanje in da je baron Zmajčič dobil vitežki križ Franc Jožefovega reda! Odlikovanje za zasluge!

Nemški srednješolci v Šleziji so poslali osrednjemu odboru hrvaških srednješolcev izjavo simpatij za nastop hrvaškega dijaštva povodom vsedijaškega štrajka.

Zanimiva razporeda. Znana bojovnica za ženske pravice v New Yorku, gospa Lea Deforest, se je dala ločiti od svojega moža. Pred sodiščem je gospa Deforest izjavila, da se je poročila samo za to, da bi njen mož izpolnil v toliko svoje zakonske dolžnost, da bi dobila otroka; sedaj se je to zgodilo in mož ji je postal nepotreben in se hoče od njega ločiti. Pripravljena je tudi plačevati mu letno rento 5000 dolarjev pod pogojem, da se ji pripusti vzgoja otroka. Sodišče je njeni želji ugodilo; zakon je ločen, gospa Deforest ima otroka — in je svobodna z vsemi ženskimi pravicami.

Veliki teden na dvoru. Ker se letos cesar ne udeleži ceremonij v cekvi, se bodo v dvorani cerkvi vršile samo navadne svečanosti. Tudi odpade običajno pogoščenje 12 starčkov in 12 stark, ki dobe navadnih 30 srebrnikov. Starost 12 starčkov znaša 1089, starost stark 1091.

Šahovska tekma po telegramu se je vršila te dni med Prago in Berlinom oz. med društvom Dobrušnik in med berlinskim šahovskim društvom. Obe društvi sta bili stalno zvezani s telegrafom. Igrali so najboljši igralci. Zanimanje je bilo veliko. Izid je bil neodločen 4:4.

Preganjanje sarajevskih srednješolcev. Bosenska vlada se je sedaj menda vendar spametovala. K deželnemu šefu so namreč prišli trije deželnozborski poslanci in ga prosili, naj preklic kazni onih dveh sarajevskih dijakov, ki sta morala tekmo 24 ur zapustiti mesto. Deželni šef je to tudi storil in obenem izjavil, da lahko svoje študije prihodnje leto nadaljujeta tudi v Sarajevu. Vrh tega bodo v jeseni sprejeti v gimnazijo zopet tudi vsi ostali izključeni dijaki.

Nesreča. Pred par dnevi je potegnil 2letni Karel Noč iz Save v kuhinji iz peči lonec z vrelo vodo k sebi. Lonec se je prevrnil in Noč je zadobil vsled opeklin tako težke poškodbe, da je že čez tri dni umrl za ranami.

Iz vlaka skočila. Ko je odšel osebni vlak št. 73 iz postaje St. Peter, so tri dame, ki so stopile v napačni vlak, skočile med vožnjo v vipavski okolici iz voza. Pri tej priliki je ena dama tako nesrečno padla, da je zadobila na desnem očesu težko poškodbo.

Neumna šala. Ko je šel pred kratkim sodarski pomočnik Josip Vrhunc ponoči proti domu, mu je prišel v Železnikih nenadoma nasproti sodar Franc Blaznik. Vrhunc ga je hotel ustrašiti s tem, da je parkrat potegnil za njegovo pelerino. Ker je Blaznik mislil, da ga hoče nekdo napasti, je zgrabil za žepni nož in pričel mahati z njim z vso silo slepo naokolo, pri čem-

mer je Vrhunca šestkrat ranil. K sreči so bile poškodbe le lahke.

Kisova kislina mesto sodavode. Delavec Franc Kouba iz Prage je včeraj v neki trgovini zahteval sodavodo. Mesto te je dobil kisovo kislino. Ko je Kouba napravil par požirkov, ga je nenadoma pograbil krč in se je na mestu zgrudil mrtev na tla. Proti lastniku trgovine je uvedeno radi tega kazensko postopanje.

Njegov poklic. 48letni delavec Ivan Jerše iz Gorenjskega je najbrže po poklicu tat. Polovico svojega življenja je že preživel radi tatvin v ječi. L. 1896. je bil radi tatvine za nedoločen čas izgnan iz Ljubljane, a se je zelo pogosto vrnil nazaj. Pred kratkim je v neki vili v Knafljevi ulici ukradel skoro nov dežnik, nato pa kmalu stopil pri nekem posestniku na Tržaški cesti kot hlapec v službo. Sklenil je to službeno dobo imenito izrabiti in se založiti z vsemi mogočimi rečmi. Svojem delodajalcu je neprestano kradel razno železniško in špecerijsko blago in vse prodal. V pondeljek mu je gospodar vendar prišel na sled. Jerše je bil na to aretiran in izročen pristojnemu sodišču.

Nezgod. V cementni tovarni na Lescah je 28. marca tovarniškega delavca Jakoba Skumavca zgrabil stroj in mu zmečkal prste obeh rok. Ponesrečenca so takoj odpeljali v bolnišnico.

Služaj kuge na Lloydovem parniku »Bregenz«. V soboto jutraj je dobilo ravnatelstvo Lloyda v Trstu od poveljnika parnika »Bregenz«, ki je 27. marca odpotoval iz Port Saïda, brzovjavko, da je bil v Suezu izkrcan neki indijski potnik, ki je obolen na kugi. Parnik »Bregenz« je bil v Port Saïdu temeljito desinficiran nakar je odpeljal v Trst, ne da bi se med potjo kje ustavil. Parnik »Bregenz« vrši plovbo med Trstom in mestom Bombayem v Indiji. Na povratku iz Bombaya se je dne 24. marca ustavil v Adenu, kjer je naslednjega dne neki indijski potnik obolen za kugo. Zdravnik dr. Gjuro vitez Nikolič, primarij tržaške bolnišnice, ki se je ravno vračal iz naučnega potovanja po Indiji, je bolnika takoj preiskal in izjavil, da je obolen za kugo. Na zahtevo je bil Indijec izkrcan v Suez, kjer so ga izročili tamošnji bolnišnici. Ko je parnik »Bregenz« v nedeljo prišel v Trst, je zdravnik dr. Huber preiskal vse potnike in parniške uslužbence in konstatiral, da so vsi zdravi, nakar so smeli šele parnik zapustiti.

Dijaški samomor. V Berlinu so te dni izvršili trije dijaški samomor, v Jeni eden in v Griefhemu eden. Vzrok slab napredek v šoli.

Rodbinska drama. 32letni zidar Ivan Dasch je v pondeljek ponoči v Stuttgartu svoji ženi prerezal vrat z britvijo in skušal nato stanovalje, kjer so bili trije nedoletni otroci, zažgati. Ognjegašci so sicer nesrečne otroke rešili v pravem času. Dascha pa so našli obešenega. Vzrok žalostne rodbinske drame je bila prevelika revščina v družini.

Kakršna vzgoja taki otroci. V družini Zidarič na Selu pri Brežicah so vladali že dolgo časa hudi družinski spori. Rodbina je bila ločena na dve stranki. Oče in sin sta držala skupaj, na drugi strani pa sta bila mati in hčerka. Ko je nekoč zopet prišlo do prepira, je hčerka izgrala očetu britev iz rok in ga toliko časa tolkla po glavi, da je zadobil več lahkih poškodb. To je mladega Zidariča tako vžejelo, da je napadel svojo sestro in jo ranil s pestjo. Ko ga je hotela mati pomiriti, se je vrgel še na njo in jo tako silno udaril po glavi, da je padla na tla. Sin in hčerka sta se morala sedaj pred celjskim sodiščem zagovarjati radi lahkih telesnih poškodb. Ivan je bil obsojen na štiri tedne, Helena pa na tri tedne ječe.

Uvedba splošnega časa. Že pred dvema desetletji je vlada ameriških Združenih držav predložila uvedbo enakega časa za vse narode na zemlji in stavila nasvete, kako naj bi se odpravile časovne razlike raznih krajev. Sedaj pa poročajo iz Pariza, da uvede Francoska pri sestavljanju železniških vozni redov šteje ur od 0 do 24 in da je minister za javna dela že izdal odredbo, naj se tako uredi bodoči novi železniški vozni red. Ko je bila izdana okoliščina z vprašanjem, ali francoska javnost z odobravanjem sprejme uvedbo številjenja ur od 0 do 24, so v glavnem dospeli pozitivni odgovori; posebno pa se smatra tako štetje ur od 0 do 24 pripravno za vojaštvo, ker bo velike koristi v slučaju mobilizacije. Sicer je železniški vozni red s številjenjem ur od 0 do 24 že dalje časa

pak dogodka, ki so se vršili po celem svetu. Glavni junak je bil seveda May sam. S svojo puško in s svojo pestjo je zmagoval nad celim svetom. Kmalu si je pridobil ime. Posebno katoliški listi so ga mladini priporočali. Ne da bi kdaj na dolgo zapustil svojo domovino, je popisoval May dogodke v Afriki, Aziji, Ameriki, Avstraliji in to, s tako natančnostjo, da je bilo le težko misliti, da ni vsega tega doživel sam. Popisoval je boje z levji, s tigri, z Indijanci in črnci, nešteto krat je bil blizu smrti in zopet se je rešil. Imel je občudovanja vredno fantazijo. S svojimi romani je zasenčil slavo Francoza Julesa Vernea. Pa po krivici. Karl May ni tako drzavotvorno; posebno za mladino je škodljivo, ker vzame smisel za vsako lepo literaturo. Zgodilo se je mnogo slučajev, da so ga hoteli njegovi oboževalci tudi v življenju — posnemati. Ima sicer tudi svoje dobre strani, t. mu bodo ohranile mesto med mladinsko literaturo.

Auerbachova klet. Slavno Auerbachovo klet, v kateri se vrši znana scena iz »Fausta« bodo podrli. Velika je njena zgodovina. Okoli 1. 1530. je prišel v Lipsko dr. Stromer iz Auerbacha, kot potujoči učitelj; postal je profesor zdravnik in rektor univerze. Ko pa se je poročil s sestro svojega učenca, je sezidal sam svojo hišo, pod zemljo pa je postavil klet, ki jih je napolnil z vinom. Od onega časa do danes je slovela ta klet po svetu. Auerbach je imel slavne prijatelje: Lutra, Huttena, Spalatinu, ki so bili njegovi gostje, pozneje je bil v njegovi kleti slavni dr. Faustus, tako, da so se o kleti raznesle po svetu čudne pravljice, ki jih je porabil Goethe. Klet je videla mnogo slavnih gostov. Sedanj o klet bodo podrli in postavili novo v starem slogu.

v navadi v Italiji in Belgiji, a tudi v Švici ima mnogo prijateljev. To je sedaj nagnilo francoskega ministra za javna dela, da je izdal odredbo, da se pri sestavi bodočega poletnega železniškega voznega reda uvede novi način označevanja ur pri velikih železniških mrežah. Istočasno je pa pozval prefekte, naj izdajo slične odredbe tudi za lokalne železnice poedinih departmentov. Na ta način upa, da skloni tudi Nemčijo, da popusti in odstopi od svojega dodanega označevanja časa. Ako sprejme Nemčija ta sistem, potem bo uveden seveda tudi v naši monarhiji. Na prejšnjih kongresih je uvedbo splošnega časa se ni moglo doseči edinstva radi tega, ker poedinii narodi, ki so sodelovali na kongresu, niso hoteli opustiti začetnega meridijana svojega računanja časa.

Milan Kristič, pred sodiščem. Milan Kristič, nezakonski sin umrlega srbskega kralja Milana, se je te dni moral zagovarjati v Temešvaru na Ogrskem pred sodiščem radi raznih dolgov. Milan Kristič je povdarjal, da je srbska vlada kriva njegovega siromašnega življenja, nakar je sodišče tožbo zavrnilo.

Napadi na nemške in avstrijske poštne voze v Palestini. V Jaffi v Palestini so te dni Turki napadli nemški poštni voz in k sreči usmrtili samo enega konja. Avstrijski poštni voz, ki je sledil nemškemu, je bil ravnotako napaden in oropan. Poštarija in oba konja so Turki ubili, voz pa popolnoma uničili. Po drugih poročilih so bile ubite celo tri osebe.

Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani priredi enodnevni tečaj za predsednike in podpredsednike izpraševalnih komisij za pomagalske preizkušnje. Ta tečaj se bo vršil v torek, dne 9. aprila 1912 od 9. ure dalje v poslopju c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani. Predaval bo ravnatelj c. kr. državne obrtne šole gospod Ivan Šubič in zadrugni instruktor c. kr. trgovskega ministrstva gospod dr. H. Blodig iz Trsta.

V soboto, dne 30. marca je bilo 300 odjemalcev v **Angleškem skladišču oblek**, Ljubljana, Mestni trg 5, kateri so vsi kupili, kar potrjuje, da se tam kupi res ceno in dobro.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan izbranega sporeda. Posebno je omeniti varietetno sliko »Junato«, Moric, bančni sluga in ameriško veseloigro »Le ne tašče!« Popoldan dijaške predstave po nižanih cenah, ker ostane kinematograf v četrtek, petek in soboto zaprt.

Najboljše slovensko pivo se toči v hotelu »Ilirija«.

IV. jugoslovanska umetniška razstava v Belgradu.

Dne 2. t. m. je posetil podpisane delegat za IV. umetniško razstavo v Belgradu kipar g. prof. Roksandič iz Belgrada in stopil z njimi v dogovor glede udeležbe slovenskih umetnikov na omenjeni razstavi. Na podlagi dogovorov z delegatom IV. jugoslovanske umetniške razstave se je sklenilo, da se slovenski umetniki udeležijo iste. Pogoji za udeležbo na razstavi so:

1. Umotvori naj se nepreklicno dopošljejo do 25. t. m. na lastne stroške na naslov: »Umetniški paviljon« v Ljubljani.
2. Vse transportne stroške od Ljubljane do Belgrada, oziroma Sofije in nazaj plača »Osrednji odbor IV. jugoslovanske umetniške razstave v Belgradu«.
3. Vse do imenovanega dne doposlane umotvorje presodi dne 26. t. m. posebna jury, ki zavrnjena dela vrne pošiljateljem na lastne stroške.
4. Razsojevalna jury se v prihodnjih dneh objavi v slovenskem časopisu.
5. Vsak umetnik lahko dopošlje največ 10 umotvorov.
6. Vsak umetnik, ki se želi udeležiti razstave, mora najkasneje do 15. t. m. prijaviti svoje umotvorje z navedbo velikosti (z okvirjem in prodajalno ceno) na naslov pripravljalnega odbora v Ljubljani.
7. Razstava se v Belgradu otvori v maju mesecu ter bo trajala 1 do 2 meseca. Po zaključku belgrajske razstave se vsi umotvori razstavijo na V. jugoslovanski umetniški razstavi v Sofiji.
8. Vse dopise in prijave je pošiljati na naslov »Pripravljalni odbor za IV. in V. jugoslovansko umetniško razstavo, Ljubljana«.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1912.
Za pripravljalni odbor:
Ferdo Vesel, Rihard Jakopič, M. Stern, Ivan Vavpotič.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

BOJ SE NADALJUJE.

Budimpešta, 2. aprila. Niti cesarjev reskript, niti nova misija ogrske vlade pod Khuenovim predstvom ne pomenja nikake izpremembe o položaju na Ogrskem. Organ poslanca Kristoffija proglašja vse Khuenove vesti o ganljivih dogodkih pri avdienci kot navadno agitacijsko sredstvo in laž! V današnji seji poslanske zbornice se je nadaljevala debata o cesarskem reskriptu. Senzacija dneva tvori vest, da je Košutova stranka sklenila voditi boj do skrajnosti in začeti s tehnično obstrukcijo.

Dunaj, 2. aprila. Nagla vrnitev prestolonaslednika iz Brionskih otokov, se tolmači v zvezi z dogodki na Ogrskem. Baje je prestolonaslednik skrajno ogorčen proti izigravanju svoje osebe kot nekakim strašlom za Ogre.

DR. KRAMAR — PREDSEDNIK IZVRŠEVALNEGA ODBORA MLADOČEŠKE STRANKE.

Praga, 2. aprila. Izvrševalni odbor mladočeške stranke je izvolil mesto umrlega dr.

Škarde državnega poslanca dr. Karla Kramarja svojim načelnikom. Kramar, ki je bil že doslej voditelj mladočeške stranke, postane na ta način tudi v javnosti voditelj stranke.

BOSANSKO VPRAŠANJE.
Dunaj, 2. aprila. Semkaj je dospel iz Dubrovnika predsednik bosanskega sabora Vojislav Šola, ki je konferiral dalje časa s skupnim finančnim ministrom Bilinskijem. Odtod odide Šola v Budimpešto, kamor je danes odpoval tudi Bilinski.

REPUBLIKANSKO GIBANJE NA BOLGARSKEM.

Sofija, 2. aprila. Sinoči se je vršil tukaj velik shod bolgarske republikanske organizacije, katerega se je udeležilo številno meščanstvo. Sklenjeno je bilo, da se osnuje nova stranka, ki se bo imenovala »Republikanska narodna stranka«. Po poročilih iz province dobiva republikanska ideja na Bolgarskem vedno več somišljenikov. Pri prihodnjih volitvah v sobranje bo republikanska stranka nastopila s svojimi kandidati, ter ji je baje celo v Sofiji en mandat že zagotovljen.

FRANCIJA V MAROKU.

Pariz, 2. aprila. »Matin« javlja iz Feza, da je bil v soboto podpisan med francosko vlado in maroškim sultanom maroški ugovor o francoskem protektoratu. Današnje uradno poročilo »Agence Havas« pa potrjuje oficijelno to vest. Francoski listi živahno komentirajo ta dogodek, ker je s tem vprašanje francoske kolonialne politike definitivno rešeno. Maroški sultan izgubi na ta način vso svojo moč, ter bo le orodje francoskega generalnega rezidenta, ki si bo tudi izbral sultanovo prestolico Fez za svojo rezidenco. Značilno je, da je Francija dosegla ugovor v času, ko se vrše francosko-španska pogajanja, kar znači, da se Francija ni in ne bo ozirala na zahteve Španske, kar je izjavil tudi francoski poslanik Geoffroy v Madridu španskemu ministru zunanjih zadev Garcia Priotu.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Strojni
stavec
z večletno prakso
prima moč
ki bi bil obenem nekaj nadziratelj oddelka stavnih strojev
vdobi to mesto v »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani, Fran-
:: čiška ulica 8. ::

Del. glavnica: K 8.000.000.
Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
Rez.fond nad K 800.000.
Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)
Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih
4 1/2 %

Njegove oči so begale po množici, katere šumenje in vrvenje se je odbijalo na estradi kakor valovje penečega morja ob skalovju.
— Težka... tako strašno težka! Ali je iz zlata, ali iz železa? Vse eno, kovina je, strahopetna in hinavska, ki hladi čelo in objema glavo kakor okovje in jo stiska, stiska... Zakaj ravno meni? Kaj sem storil, da sem obsojen nositi to težo...
Pričel se je tresti. Mrzli stresljaji pripravljajoče se krize so mu začeli zvijati ude. Ali upiral se je in skušal z velikim naporom obdržati misel.
Hipoma pa se je odgnal iz prestola, pene so mu pokrila usta in zatulil je:
— Zakaj krona meni in ne vam!
Mrtvaška groza je pokrila lica navzočih, Dvorana je jeknila strahu.
oči so posteklenele in kri je izginila iz lic...
V smrtno tišino pa se je režal kraljev pretresljiv smeh:
— Zakaj krona? Kdo je vladar? Jaz? Vi? Nihče ni! Vem, kajti duhovi noči so mi razodeli, nihče! Vladarji! Ha, ha!
Glas mu je postajal čedalje groznejši in množici se vrezaval v kosti in mozeg, da so se ji ježili lasje in trepetala kolena.
— Vladarji? Česa! Komu! In kdo je določil in hotel, da bodijo kralji?
Kdo? Govorite, vedeti hočem! Hočem! Kaj molčite, Burgundec, Berry, Orleanec! Govorite vi vsi, ki hočete biti kralji! Pri Devici Mariji, pri svetnikih, krivica sili v nebesa, nehajmo!... Plazeči psi, kaj hočete, kaj hlepate po občudovanju, po zatiranju ljudstva! Kaj se

Najfinjši SPIRIT
iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veležganjarna 250
M. ROSNER Co.
v Ljubljani, poleg pivovarne »UNION«.
Pozor!
Naznanjam cenj. damam tu in na deželi, da prodajam do 8. maja vse blago nahajajoče se v moji trgovini in sicer:
slamnike, otročje kapice, športne kape in vse potrebščine za modistke zaradi preselitve po globoko znižani cenj.
Opozarjam cenj. dame, da bom moj salon znatno povečala ter se bode isti od 8. maja dalje nahajal na **Starem trgu.**
Minka Horvat.

Viktorija Sterniša
Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.
Največja zaloga moških, damskih otročjih in pristnih gorskih čevljev. Elegančna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.
Najpriležnejši čevlji sedanjosti.

Priznано najboljše slovensko pivo iz delniške pivovarne Laški trg
se toči v hotelu »ILIRIJA«.
Kavarna je vsako noč do jutra odprta.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine
H. SUTTNER
Ljubljana, Mestni trg št. 25.
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.
Tovarniška znamka
„IKO“
Cenik zastonj in poštne prosto.

Oblečen je bil v navadno obleko, ki je bila črna in oguljena in se zavijal v širok, naguban plašč.
Okoli čela mu je letel širok zlat pas krone, z neštetiimi, blesketajočimi se dragimi kamni. Velika krona mu je sedela malce po strani, a težko na glavi...
Dotikal se je s prstom in blebetal:
— Kako hladi kovina vroče čelo. Moja krona! Kralj sem...
Burgundec se je bil umaknil in stopil k skupini, ki je izgledala izmed vseh najrazposajenejše n najelegantnejše.
Bila je skupina Ludvika Orleanskega...
Vsi so videli, kako sta si podala roke, sedla drug k drugemu, šepetala si na ušesa in se veselo smejala... Pobotanje je bilo končano, odkritosrečno, moško...
Nekdo le je opazoval nova prijatelja z mračnim nasmehom.
Bil je vojvoda Berry. Videl ju je prijateljsko združena in smrt ga je obšla.
— Kaj si šepetala? Orleanec in Burgundec! Kaj nameravata? Komu snujeta pogubljenje?...
Ni mogel prenašati prizora in obrnil se je proti kralju, ki je sedel na estradi z veliko krono, enak usmiljena vredni marionet.
— Dobro, je zagodrnjal Berry, združimo proti Orleanu in Burgundiji Valois in Berry.
Kralj je sedel sam. Kraljica je bila zapustila estrado. Poiskala je Passavanta, zavesila se in dejala:
— Vaše življenje je moje življenje?
Hiša Saint-Pol.

Oblastveno koncesionirana posredovalnica
za mestno zastavljalnico.
Posreduje za vsa v zastavljalno stroko spadajoče posle. — Pojasnila brezplačno.
FRAN BERGANT
Kolodvorska ulica šte. 6.
1887 1912
Največja in najbogatejša tovarniška zaloga precizijskih ur, zlatnine, srebrnine in briljantov.
Lastna tovarna ur v Švici.
Konkurenčne ure K 3-50, K 4—, K 5—.
Fr. Čuden, Ljubljana
urar, trgovec in posestnik; delničar družbe »Union-Herlogère«.
258

Slovinci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Meto-
dove šolske družbe!

Sveže ščuke in karpi

iz sladke vode, kakor tudi navadne ribe iz Severnega in Jadran-
skega morja dospejo veliki četrtak in petek zjutraj.

T. MENCINGER, Ljubljana.

Brez razprodaje 75% ceneje.

Namesto da veliko anonciram sem se odločil radi draginje otvoriti
separatni oddelek v souterrainu z oblekami za gospode in dame od zadnje
sezije z 75% znižano ceno, da prodajam do velikonočnih praznikov občin-
stvu, ki reflektira na ceni in dober nakup. Pošiljam na izbiro tudi na deželo.

Ogromna zaloga svežih najnovejših oblek in površnikov za gospode
in dečke, ter konfekcije za dame in deklice po znižanih cenah.

„Angleško skladišče oblek“, O. Bernatovič,
Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

UČITELJSKA TISKARNA

Telefon šte. 118.

v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 8.

Telefon šte. 118.

Jan Legova knjižnica: Rape: Dane. Cena 1 K.
Slapšak: Turki pri Sv. Tilnu, ilustrovana
knjiga. Cena 1-20 K.

M. Gregorič: Otroški
oder, gled. igre za
mladino. 1-50 K.

Štupar: O prvih in
spojinah, ilustrov.
Cena 1-50 K.

Brunet: Telovadba.
Cena 4 K.

Mešiček: Beleške iz
fizike in kemije.
Cena 40 vin.

Marolt: Zgodo-
vinske učne sli-
ke. Cena 2 K.

Vizitke

Engelbert Gangl:
Beli rojaki.
Cena vezani knjigi K 3—,
broširani K 2 60.

Kuverte s firmo

Kaj izide zopet
?

Trgovske račune

Knjižnica Učiteljskega konvikta: Julčka Mišjakovega
zbrani spisi I., II. in III. zvezek. Cena à 1-50 K. —
Rape: Mladini. Cena 1-50 K. — Gangl: Zbrani spisi.
I. zvezek. Cena 1-50 K.

Adamič: Slava Cesarju! Spevoigra za
mladino. Cena 3 K. — Besedilo k
Adamičevi spevoigri. Cena 10 vin.

Žirovnikove na-
rodne pesmi. I.
in II. zvezek.
Cena à 20 vin.

Bretl: Kako si o-
hranimo zobe.
Cena 20 vin.

Vse predpisane in
potrebne šolske
tiskovine.

Razni napisi na
lepenkah za
šole.

Novo! Popravljal-
na znamenja na
tabelah.

Tabela o pravil-
nem mešanju
umetnih gnojil.

Vse tiskovine za
knjižnice.

Uradne tiskovine
za županstva.

Vse najnovejše ti-
skovine za o-
brtno - nadalje-
vatne šole.

Stereotipija

Litografija

Muzikalije

Založba knjig

**V „Učiteljski tiskarni“ se tiskajo: Slovenski Branik, Dan, Učiteljski Tovariš,
Slovenski Ilustrovani Tednik, Rudar, Domače ognjišče, Zvonček, Popotnik,
Naša Bodočnost, Gasilec, Zarja, Tobačni delavec.**

— 254 —

— Da, Veličanstvo! je odgovoril Hardy
omamljen.

— Vaša misel, vaša moč, vse. Brez opo-
rekanja, brez pomisleka o dobrem in slabem
se mi izročate? ...

— Izročam se, je potrdil s pojemajočim
glasom. Karkoli hočete od mene, more biti le
dobro, če tudi bi se mi zdelo slabo, vaš sem...

Pogledala ga je. Bilo mu je, kakor da je
stopil v ognjeno peč.

— Uničiti morate mojo sovražnico. Onega,
ki jo varuje in jo dela nedostopno, udarite z
mečem. O dekletu bova govorila jutri. Ali po-
čakajte, morda jo vidite in spoznate že danes...

In pomešala sta se med šumečo množico.

Vojvoda Berry se je približal med tem no-
remu kralju, ki se nihče ni menil zanj.

Kralj je zopet tipal krono.

— Sire, je porabil priliko Berry, ta krona...

Kralj se je živo zganil:

— Kaj? je zasopel.

— Ali se vam ne zdi, sire, da ni več na
svojem mestu, da je zaničevana, omalovaže-
vana? Ah, sire, čujte me, edinega, ki se drzne
govoriti odkrito z vami. Ta krona, sire, pred-
met tolikega poželjenja, je našla v meni svo-
jega zagovornika. Zato govorim vašemu Veli-
čanstvu in pravim vam:

Sire, spoštujte krono Francije, ako hočete,
da ostane v očeh sveta to, v kar je namenjena:
znamenje moči in oblasti, ki jo je Bog izročil
v roke človeka...

— Kaj govorite? je ponovil kralj.

Vojvoda je zatrl izbruh togote, ki mu je
pordečila lica.

— 255 —

— Norec sem, kakor on, je pomislil. To naj
bo moja opora proti grozni združitvi Burgund-
ca in Orleansca.

— Sire, je dejal na glas. Hotel bi govoriti
z vami na samem. Čudne stvari se gode na va-
šem dvoru. Ako bi Veličanstvo blagovolilo vr-
niti se v svoje stanovanje, hotel bi vam raz-
ložiti nasvete in misli.

Karl se je ozrl po množici in zašepetal:

— Zdi se mi, stric, da ste govorili o moji
kroni. Težko mi leži na čelu...

— Odložite jo, sire!

Beseda z dvojnimi namenom, z dvojno iz-
dajo je ušla Berry-ju.

— Težka za moje misli, je nadaljeval kralj.
O moje mračne misli, ki mi begajo po glavi,
kakor duhovi! Ali jih poznate, vojvoda? Du-
hovi! Videl sem jih, poznam njih spačene ob-
raze, njih trpeče postave. Oči imajo otle, njih
gibi so obup. Videl sem jih, pravim vam. In
moje misli so njim enake...

— Pomirite se, sire. Idite od tod. Govoril
bom z vami...

Kralj je prekrizal noge, uprl komolec v
stegno, pest v brado in je strmel pred se, kakor
v neprodirno meglo...

— Sire, poslušajte me!

— Molčite in pustite me. Hočem biti sam
s svojimi duhovi.

Kakor malo je bil Karl kralj, kralj je bil!
Kralj je rekel: hočem!

Berry se je naklonil, zamrmral še par be-
sed o kroni, o razgovoru, o udanosti in se od-
stranil s togoto in z grozo v duši.

Kralj je mislil...

Ker se pride dandanes pri hudi
konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj ku-
piti ali prodati, ali ki iščejo službe,
da naj inserirajo v izbornem in
zelo razširjenem slovenskem ne-
odvisnem dnevniku ::

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po
najnižjih cenah „Prva anončna pi-
sarna“ v Ljubljani, Frančiškanska
ulica šte. 8, katera daje radevolje
tudi vse za to potrebne informacije.